Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

zo 6. septembra 2012*

„Súdna právomoc v občianskych a obchodných veciach — Právomoc vo veciach spotrebiteľských zmlúv — Nariadenie (ES) č. 44/2001 — Článok 15 ods. 1 písm. c) — Prípadné obmedzenie tejto právomoci iba na spotrebiteľské zmluvy uzatvorené na diaľku“

Vo veci C-190/11,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Oberster Gerichtshof (Rakúsko) z 23. marca 2011 a doručený Súdnemu dvoru 22. apríla 2011, ktorý súvisí s konaním:

Daniela Mühlleitner

proti

Ahmadovi Yusufovi,

Wadatovi Yusufovi,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory J.-C. Bonichot, sudcovia K. Schiemann, L. Bay Larsen, C. Toader (spravodajkyňa) a E. Jarašiūnas,

generálny advokát: P. Cruz Villalón,

tajomník: C. Strömholm, referentka,

so zreteľom na písomné pripomienky, ktoré predložili:

— D. Mühlleitner, v zastúpení: C. Schönhuber, Rechtsanwalt,

— A. Yusufi a W. Yusufi, v zastúpení: U. Schwab a G. Schwab, Rechtsanwälte,

— česká vláda, v zastúpení: M. Smolek a J. Vláčil, splnomocnení zástupcovia,

— talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci M. Russo, avvocato dello Stato,

— poľská vláda, v zastúpení: M. Szpunar a B. Majczyna, splnomocnení zástupcovia,

— portugalská vláda, v zastúpení: L. I. Fernandes a S. Nunes de Almeida, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

— Švajčiarska konfederácia, v zastúpení: D. Klingele, splnomocnený zástupca,

— Európska komisia, v zastúpení: A.-M. Rouchaud-Joët a M. Wilderspin, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 24. mája 2012,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42; ďalej len „nariadenie Brusel I“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pani Mühlleitnerovou a pánmi A. a W. Yusufovcami, ktorého predmetom je zrušenie zmluvy o kúpe osobného motorového vozidla z dôvodu skrytých vád, vrátenie kúpnej ceny a náhrada škody.

Právny rámec

Právo Únie

3 Článok 13 prvý odsek bod 3 Bruselského dohovoru z 27. septembra 1968 o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 299, s. 32), zmeneného a doplneného neskoršími dohovormi o pristúpení nových členských štátoch k tomuto dohovoru (ďalej len „Bruselský dohovor“), znie:

„Vo veciach týkajúcich sa zmluvy uzavretej osobou na účel, ktorý nemožno považovať za súčasť jej podnikania alebo povolania, ďalej len ‚spotrebiteľom‘, sa právomoc určí podľa tohto oddielu, pričom nie sú dotknuté ustanovenia článku 4 a článku 5 ods. 5, ak ide:

…

3. o inú zmluvu o dodávke tovaru alebo služieb a:

   a) v štáte bydliska spotrebiteľa predchádzala uzavretiu zmluvy jemu určená osobitná ponuka alebo reklama a

   b) spotrebiteľ vykonal v tomto štáte úkony potrebné na uzavretie tejto zmluvy.“ [*neoficiálny preklad*]

4 Podľa odôvodnenia 13 nariadenia Brusel I v oblasti poistenia, spotrebiteľských zmlúv a pracovnoprávnych vzťahoch by slabší účastník mal byť chránený normami právomoci, ktoré lepšie chránia jeho záujmy než všeobecné normy právomoci.

5 Článok 2 nariadenia Brusel I stanovuje zásadu, že osoby s bydliskom na území členského štátu sa bez ohľadu na ich štátne občianstvo žalujú na súdoch tohto členského štátu.

6 Článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Brusel I stanovuje:

„Vo veciach týkajúcich sa zmluvy uzavretej spotrebiteľom na účely, ktoré nie je možné považovať za súčasť jeho podnikania alebo povolania, sa právomoc určí podľa tohto oddielu, pričom nie sú dotknuté ustanovenia článku 4 a článku 5 bod 5, ak ide

…

c) … o zmluvu uzavretú s účastníkom, ktorý obchoduje alebo podniká v členskom štáte bydliska spotrebiteľa alebo akýmkoľvek spôsobom smeruje takéto činnosti do tohto členského štátu alebo do viacerých štátov vrátane tohto členského štátu, a zmluva spadá do rozsahu týchto činností.“

7 Článok 16 ods. 1 a ods. 2 nariadenia Brusel I znie:

„1. Spotrebiteľ môže žalovať druhého účastníka zmluvy buď na súdoch členského štátu, v ktorom má tento účastník bydlisko, alebo na súdoch podľa miesta bydliska spotrebiteľa.

2. Druhý účastník zmluvy môže žalovať spotrebiteľa len na súdoch členského štátu, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko.“

8 Odôvodnenie 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I) (Ú. v. EÚ L 177, s. 6; ďalej len „nariadenie Rím I“) uvádza, že vecná pôsobnosť a ustanovenia tohto nariadenia by mali byť zlučiteľné s nariadením Brusel I.

9 Odôvodnenie 24 nariadenia Rím I má takéto znenie:

„Pokiaľ ide osobitne o spotrebiteľské zmluvy,… súlad s nariadením [Brusel I] vyžaduje jednak, aby sa použil pojem ‚smerovaná činnosť‘ ako podmienka na uplatnenie normy ochrany spotrebiteľa a aby sa tento pojem vykladal rovnako v nariadení [Brusel I] a v tomto nariadení, keďže v spoločnom vyhlásení Rady a Komisie týkajúcom sa článku 15 nariadenia [Brusel I] sa upresňuje, že na to, aby sa mohol uplatniť článok 15 ods. 1 písm. c) ‚nestačí, aby spoločnosť smerovala svoje činnosti do členského štátu, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko, alebo do viacerých členských štátov, medzi ktorými je tento členský štát. Je takisto potrebné, aby táto zmluva spadala do rozsahu týchto činností.‘ V tomto vyhlásení sa takisto pripomína, že ‚len skutočnosť, že internetová stránka je dostupná, nie je dostatočná na uplatnenie článku 15. Na jeho uplatnenie sa vyžaduje, aby stránka navyše podnecovala na uzatváranie zmlúv na diaľku a aby k uzatvoreniu takejto zmluvy na diaľku skutočne aj došlo. V tomto smere skutočnosť, v akom jazyku je táto stránka, alebo v akej peňažnej mene uvádza údaje, nie je relevantná.‘.“

10 Článok 6 ods. 1 nariadenia Rím I stanovuje:

„Bez toho, aby boli dotknuté články 5 a 7, zmluva uzavretá fyzickou osobou na účel, ktorý sa môže považovať za patriaci do oblasti mimo jej predmetu činnosti alebo výkonu povolania (ďalej len ‚spotrebiteľ‘), s inou osobou, ktorá koná v rámci svojho predmetu činnosti alebo výkonu povolania (ďalej len ‚podnikateľ‘), sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu spotrebiteľa za predpokladu, že podnikateľ:

a) vykonáva svoju obchodnú alebo podnikateľskú činnosť v krajine obvyklého pobytu spotrebiteľa alebo

b) akýmkoľvek spôsobom smeruje takú činnosť [do tejto krajiny] alebo niekoľko krajín vrátane tejto krajiny

a zmluva patrí do rozsahu tejto činnosti.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

11 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania a zo spisu vyplýva, že pani Mühlleitner, ktorá má bydlisko v Rakúsku, hľadala na internete vozidlo nemeckej značky, ktoré chcela nadobudnúť na súkromné účely. Po pripojení sa na nemecký vyhľadávací portál „www.mobil[e].de“ zadala želanú značku a typ vozidla, čím získala zoznam vozidiel zodpovedajúcich zadaným charakteristikám.

12 Po výbere vozidla, ktorý najviac zodpovedal jej kritériám vyhľadávania, bola presmerovaná na ponuku žalovaných A. a W. Yusufovcov, ktorí prevádzkujú maloobchodný predaj automobilov prostredníctvom spoločnosti občianskeho práva Autohaus Yusufi GbR (ďalej len „Autohaus Yusufi“) so sídlom v Hamburgu.

13 Keďže si pani Mühlleitner želala získať viac informácií o vozidle ponúkanom na uvedenom vyhľadávacom portáli, spojila sa so žalovanými prostredníctvom telefónneho čísla uvedeného na internetovej stránke Autohaus Yusufi, ktoré obsahovalo medzinárodnú predvoľbu. Keďže dotknuté vozidlo už nebolo k dispozícii, bolo jej ponúknuté iné vozidlo, ku ktorému jej boli e-mailom zaslané ďalšie údaje. Bolo jej tiež oznámené, že rakúska štátna príslušnosť nie je prekážkou pri kúpe vozidla od žalovaných.

14 Následne pani Mühlleitner odcestovala do Nemecka a na základe kúpnej zmluvy podpísanej 21. septembra 2009 v Hamburgu kúpila od A. a W. Yusufovcov dotknuté vozidlo za cenu 11 500 eur, ktoré bezprostredne prevzala.

15 Pri návrate do Rakúska si pani Mühlleitner všimla, že kúpené vozidlo má viacero podstatných vád, a preto vyzvala žalovaných na opravu vozidla.

16 Keďže žalovaní odmietli vozidlo opraviť, pani Mühlleitner podala na súd v mieste svojho bydliska, Landgericht Wels (Krajinský súd vo Welse, Rakúsko), žalobu na zrušenie kúpnej zmluvy o kúpe vozidla, ktorú, ako tvrdí, uzatvorila ako spotrebiteľka s podnikom, ktorý smeruje svoju obchodnú alebo podnikateľskú činnosť do Rakúska, čo spĺňa hypotézu stanovenú článkom 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Brusel I.

17 Žalovaní spochybnili postavenie pani Mühlleitnerovej ako spotrebiteľky a medzinárodnú právomoc rakúskych súdov, domnievajúc sa, že spor majú rozhodovať kompetentné nemecké súdy. Takisto uviedli, že svoje činnosti nesmerujú do Rakúska a že žalobkyňa uzatvorila zmluvu v sídle ich podniku v Nemecku.

18 Dňa 10. mája 2010 prvostupňový súd Landesgericht Wels sa vyhlásil za nepríslušný na rozhodovanie a žalobu zamietol. Tento súd, aj keď nespochybnil postavenie pani Mühlleitnerovej ako „spotrebiteľky“, usúdil, že možnosť prístupu na internetovú stránku spoločnosti Autohaus Yusufi v Rakúsku nepostačuje na založenie právomoci rakúskych súdov, že základom na uzatvorenie zmluvy bol telefonát žalobkyne a že z e-mailu, ktorý bol následne odoslaný, nevyplýva, že žalovaní smerovali svoje činnosti do Rakúska. Pani Mühlleitner podala proti tomuto rozsudku odvolanie na Oberlandesgericht Linz (Vyšší krajinský súd v Linci).

19 Dňa 17. júna 2010 uvedený súd potvrdil rozhodnutie prvostupňového súdu. Ani tento súd nespochybnil postavenie pani Mühlleitnerovej ako „spotrebiteľky“, avšak poukázal na spoločné vyhlásenie Rady a Komisie týkajúce sa článkov 15 a 73 nariadenia Brusel I pri príležitosti prijatia tohto nariadenia (ďalej len „spoločné vyhlásenie“), podľa ktorého jednoduchá „pasívna“ internetová stránka nepostačuje na záver, že určitá činnosť smeruje do štátu bydliska spotrebiteľa, a zdôraznil, že internetová stránka spoločnosti Autohaus Yusufi vykazuje vlastnosti takejto „pasívnej“ stránky. Navyše

uviedol, že podľa spoločného vyhlásenia musí byť zmluva uzatvorená na diaľku, k čomu v predmetnom prípade nedošlo. Tento súd však pripustil, že právny dosah spoločného vyhlásenia je sporný, a povolil opravný prostriedok „Revision“.

20 Pani Mühlleitner podala proti tomuto rozsudku opravný prostriedok „Revision“ na Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd).

21 Zo spisu vyplýva, že uvedený súd sa domnieva, že žalovaní smerovali svoje činnosti do Rakúska v zmysle článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Brusel I, a to vzhľadom na možnosť prístupu na internetovú stránku spoločnosti Autohaus Yusufi v Rakúsku, ako aj vzhľadom na existenciu zmlúv uzatvorených na diaľku medzi zmluvnými stranami telefonicky a e-mailom.

22 Napriek tomu Oberster Gerichtshof rozsudkom z 9. novembra 2010 rozhodol prerušiť konanie a počkať na vyhlásenie rozsudku Súdneho dvora vo veciach Pammer a Hotel Alpenhof (rozsudok zo 7. decembra 2010, Pammer a Hotel Alpenhof, C-585/08 a C-144/09, Zb. s. I-12527), ktorý mal upresniť pojem „činnosť smerovaná do členského štátu bydliska spotrebiteľa“.

23 Tento vyhlásený rozsudok utvrdil Oberster Gerichtshof v jeho presvedčení, že páni Yusufi smerovali svoje obchodné a podnikateľské činnosti do Rakúska. Rovnako už nepochybuje ani o postavení pani Mühlleitnerovej ako „spotrebiteľky“.

24 Uvedený súd sa napriek tomu pýta, či z bodov 86 a 87 už citovaného rozsudku Pammer a Hotel Alpenhof nevyplýva, že článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Brusel I sa uplatňuje iba na zmluvy uzatvorené na diaľku.

25 Za týchto podmienok Oberster Gerichtshof rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Vyžaduje článok 15 ods. 1 písm. c)… nariadenia Brusel I…, aby zmluva medzi spotrebiteľom a podnikateľom bola uzatvorená na diaľku?“

O prejudiciálnej otázke

26 Na úvod je potrebné pripomenúť, že článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Brusel I predstavuje výnimku tak zo všeobecného pravidla právomoci uvedeného v článku 2 ods. 1 tohto nariadenia, ktoré priznáva právomoc súdom členského štátu, na ktorého území má bydlisko žalovaný, ako aj z pravidla osobitnej právomoci v zmluvných veciach, uvedeného v článku 5 ods. 1 toho istého nariadenia, podľa ktorého má právomoc súd podľa miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby a ktoré bolo alebo má byť uskutočnené (rozsudok Pammer a Hotel Alpenhof, už citovaný, bod 53).

27 Z toho vyplýva, že táto výnimka sa musí nevyhnutne vykladať doslovne, lebo výnimky a odchýlky zo všeobecného pravidla sa musia vykladať reštriktívne.

28 Ďalej treba pripomenúť, že pojmy použité v nariadení Brusel I – a predovšetkým tie, ktoré sú uvedené v článku 15 ods. 1 písm. c) tohto nariadenia – sa musia vykladať autonómne, keďže sa v prvom rade vzťahujú na systém a ciele uvedeného nariadenia, aby bolo zabezpečené jeho jednotné uplatňovanie vo všetkých členských štátoch (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 20. januára 2005, Engler, C-27/02, Zb. s. I-481, bod 33, ako aj Pammer a Hotel Alpenhof, už citovaný, bod 55).

29 V tejto súvislosti už Súdny dvor rozhodol, že v systéme zavedenom nariadením Brusel I má jeho článok 15 ods. 1 písm. c), ako vyplýva z jeho odôvodnenia 13, rovnaké postavenie a plní rovnakú funkciu ochrany slabšieho účastníka ako článok 13 prvý odsek bod 3 Bruselského dohovoru (pozri rozsudok zo 14. mája 2009, Ilsinger, C-180/06, Zb. s. I-3961, bod 41).

30 Napokon je potrebné ešte upresniť, že netreba overovať skutočnosť, či obchodné činnosti pánov Yusufovcov smerovali do Rakúska, pretože vnútroštátny súd už túto podmienku považoval za splnenú.

31 Na položenú otázku je potrebné odpovedať so zreteľom na vyššie uvedené úvahy.

32 Svojou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Brusel I vykladať v tom zmysle, že vyžaduje, aby zmluva medzi spotrebiteľom a podnikateľom bola uzatvorená na diaľku. V tomto kontexte si uvedený súd kladie otázku, či z bodov 86 a 87 už citovaného rozsudku Pammer a Hotel Alpenhof vyplýva, že rozsah pôsobnosti článku 15 ods. 1 nariadenia Brusel I je obmedzený iba na spotrebiteľské zmluvy uzatvorené na diaľku.

33 Hoci v tejto súvislosti neexistujú nijaké pochybnosti o tom, že cieľom článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Brusel I je ochrana spotrebiteľov, neznamená to, že táto ochrana je absolútna (pozri rozsudok Pammer a Hotel Alpenhof, už citovaný, bod 70). Okrem toho je požiadavka uzatvorenia spotrebiteľskej zmluvy na diaľku spomenutá v spoločnom vyhlásení a v odôvodnení 24 nariadenia Rím I, ktoré preberá toto spoločné vyhlásenie.

34 Všetky vlády, ktoré predložili pripomienky, ako aj Komisia, však uvádzajú tvrdenia súvisiace s výkladom opierajúcim sa o znenie a vývoj a s teleologickým výkladom tohto ustanovenia, ktoré vedú k zápornej odpovedi na prejudiciálnu otázku.

35 Po prvé treba konštatovať, že článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Brusel I nepodmieňuje svoje uplatňovanie výslovne tým, aby zmluvy spadajúce do jeho pôsobnosti boli uzatvorené na diaľku.

36 Zo znenia tohto ustanovenia totiž vyplýva, že sa uplatní pri splnení dvoch špecifických podmienok. V tomto smere je jednak nevyhnutné, aby podnikateľ obchodoval alebo podnikal v členskom štáte bydliska spotrebiteľa alebo aby akýmkoľvek spôsobom smeroval uvedené činnosti do tohto členského štátu alebo do viacerých štátov vrátane tohto členského štátu, a jednak, aby dotknutá zmluva spadala do rozsahu týchto činností.

37 Navyše treba zdôrazniť, že Komisia v odôvodnení svojho návrhu nariadenia Rady (ES) o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, podaného Komisiou v Bruseli 14. júla 1999 [KOM(1999) 348 v konečnom znení], sa domnievala, že „zo skutočnosti, že podmienka uvedená v pôvodnom článku 13 [Bruselského dohovoru], že spotrebiteľ musí vo svojom štáte vykonať úkony potrebné pre uzatvorenie zmluvy, bola odstránená, vyplýva, že článok 15 prvý odsek bod 3 [teraz článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Brusel I] sa uplatňuje rovnako na zmluvy uzatvorené v inom členskom štáte, ako je štát bydliska spotrebiteľa“.

38 Súdny dvor takisto konštatoval, že znenie článku 15 ods. 1 nariadenia Brusel I nie je v každom bode rovnaké so znením článku 13 prvého odseku Bruselského dohovoru. Konkrétne uviedol, že podmienky uplatnenia, ktoré musia spotrebiteľské zmluvy splniť, sú teraz uvedené všeobecnejším spôsobom ako predtým, a to s cieľom zabezpečiť lepšiu ochranu spotrebiteľov s ohľadom na nové komunikačné prostriedky a na rozvoj elektronického obchodu (rozsudok Pammer a Hotel Alpenhof, už citovaný, bod 59).

39 Zákonodarca Únie tak nahradil podmienky uložené jednak podnikateľovi, ktoré sa týkajú osobitnej ponuky alebo reklamy v členskom štáte bydliska spotrebiteľa, a jednak spotrebiteľovi, ktoré sa týkajú vykonania úkonov potrebných na uzavretie zmluvy v tomto štáte, podmienkami uplatňujúcimi sa len na podnikateľa (rozsudok Pammer a Hotel Alpenhof, už citovaný, bod 60).

40 V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že v správe výboru pre právne veci a vnútorný trh Európskeho parlamentu o návrhu budúceho nariadenia Brusel I z 18. septembra 2000 (konečný dokument A5-0253/2000, pozmeňovací návrh 23 a odôvodnenie) sa poukazuje na diskusiu o účelnosti prijatia podmienky, aby boli spotrebiteľské zmluvy uzatvárané na diaľku, a o argumentoch, ktoré napokon viedli k neprijatiu tohto pozmeňovacieho návrhu.

41 Nová menej reštriktívna formulácia pôvodného článku 13 Bruselského dohovoru je, ako zdôrazňuje generálny advokát v bode 17 svojich návrhov, premietnutá takisto v dohovoroch paralelných s Bruselským dohovorom a s nariadením Brusel I, najmä v článku 15 ods. 1 písm. c) spoločného vyhlásenia k rozhodnutiu Rady 2007/712/ES z 15. októbra 2007 o podpise Dohovoru o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach v mene Spoločenstva (Ú. v. EÚ L 339, s. 1).

42 Po druhé, pokiaľ ide o teleologický výklad článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Brusel I, treba poznamenať, že pridanie podmienky súvisiacej s uzatvorením spotrebiteľských zmlúv na diaľku by bolo v rozpore najmä s cieľom ochrany spotrebiteľov ako slabších účastníkov zmluvy, sledovaným týmto ustanovením v jeho novom menej reštriktívnom znení.

43 Po tretie, pokiaľ ide o už citovaný rozsudok Pammer a Hotel Alpenhof, Súdny dvor v reakcii na tvrdenia spoločnosti Hotel Alpenhof, že článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Brusel I sa nemôže uplatňovať, pretože zmluva so spotrebiteľom bola uzatvorená na mieste a nie na diaľku, v bodoch 86 a 87 uvedeného rozsudku konštatoval, že tieto tvrdenia sú v prejednávanej veci irelevantné, keďže rezervácia hotelovej izby a jej potvrdenie sa uskutočnili na diaľku.

44 Generálny advokát v bodoch 36 až 38 svojich návrhov v prejednávanej veci totiž uviedol, že treba konštatovať, že body 86 a 87 uvedeného rozsudku predstavujú iba odpoveď Súdneho dvora na tvrdenia spoločnosti Hotel Alpenhof, pričom ich účinok nemožno rozšíriť nad rámec špecifických okolností tejto veci. Hlavnou podmienkou uplatniteľnosti článku 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Brusel I zostáva podmienka obchodnej alebo podnikateľskej činnosti smerujúcej do štátu bydliska spotrebiteľa. V tomto smere tak nadviazanie kontaktu na diaľku, ako k nemu došlo v prejednávanej veci, ako aj rezervácia tovaru alebo služby na diaľku či následné uzatvorenie spotrebiteľskej zmluvy na diaľku sú indície, ktoré svedčia v prospech toho, že zmluva sa týkala takejto činnosti.

45 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy je na položenú otázku potrebné odpovedať tak, že článok 15 ods. 1 psím. c) nariadenia Brusel I sa má vykladať v tom zmysle, že nevyžaduje, aby zmluva medzi spotrebiteľom a podnikateľom bola uzatvorená na diaľku.

O trovách

46 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Článok 15 ods. 1 písm. c) nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach sa má vykladať v tom zmysle, že nevyžaduje, aby zmluva medzi spotrebiteľom a podnikateľom bola uzatvorená na diaľku.

Podpisy